

N:o 23.

Ank. till Riksd. kansli den 19 mars 1904, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 5, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vissa frihetsår från skatt till stat och kommun för mindre jordbrukare m. m.

I en inom Andra Kammaran af herr C. J. Öberg väckt, till Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 4 hänvisad motion, n:o 126, har motionären hemställt:

»att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda och för Riksdagen framlägga förslag, på hvad sätt mindre jordbrukare, lägenhets- och egnahemsägare må kunna medgifvas vissa frihetsår från skatternas utgörande till stat och kommun.»

Till stöd för berörda hemställan anför motionären följande:

»Åtskilliga gånger har min uppmärksamhet varit fäst vid de många svårigheter, det ansträngande arbete och de betydande utgifter, som en del mindre jordbrukare, lägenhetsägare och öfriga, hvilka arbeta för skapandet af egna hem, vid upptagandet af en förut icke odlad mark hafva att kämpa med, då de, utom de dagliga tunga hushålls- och familjebestyren, sträfva för att åt sig och de sina kunna förvärfva en egen torfva, på hvilkens oftast svårbrutna och steniga mark de byggt sig en egen bostad och som de med uppjudande af all sin förmåga lyckats få sig

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 22 Haft. (N:o 23).

upplåten vid något industriellt samhälle eller annat arbetarecentrum; och har jag därvid frågat mig själf, på hvilket sätt man bäst från det allmännas sida kunde i någon mån understödja och uppmuntra en så lofvärd och ur flera synpunkter för nationen så betydelsefull insats i statens kulturella utveckling.

Det myckna släp och de många umbäranden, en sådan fattig och af allehanda familjeplikter eljest hårdt anlita kroppsarbetare samt med honom jämställda hafva att vidkännas i kampen för sin tillvaro, ligger i så öppen dag för alla, som följt med deras sträfvanden att få komma under det egna taket, att någon vidlyftig och utredande belysning häraf synes mig icke vara erforderlig för att riktigheten af min iakttagelse skall erkännas, hvarför jag inskränker mig till att angifva ett af de sätt, på hvilket, enligt mitt förmenande, man från statens sida här kunde och borde träda hjälpande emellan.

Om de mindre jordbrukare, lägenhetsägare och egnahemsägare, som jag här ofvan berört, under de tre eller första fem åren vore, därest de sådant önskade, för den nyupptagna jorden befriade från utgörande af all för densamma till stat och kommun genom eljest åsatt taxering utgående skatt, skulle detta helt säkert mötas och mottagas med mycken tacksägelse och erkänsla.

Jag har därför tänkt mig, att, för ändamålets vinnande, bevillningsförordningen borde erhålla den förändrade lydelse, att vederbörande taxeringsmyndigheter härtill skulle äga rätt att pröfva och afgöra framställning om skattebefrielse.»

Syftemålet med motionen är, såsom i motiveringen till densamma nämnes, att för nyupptagen jord åt vissa mindre jordbrukare, lägenhetsägare och egnahemsägare bereda frihet under ett antal år från skatt till stat och kommun. Med nyupptagen jord synes dock motionären afse icke blott jord, som gjorts lämplig till odling, utan äfven förut icke odlad eller bebyggd mark, hvarå bostadslägenhet uppförts.

Syftet är sålunda tvefaldigt: att vinna mark för odling och uppmuntra egnahemssträfvandet.

Tanken att genom frihet under en viss tid från skatt uppmuntra till brytande af bygd är icke ny; sålunda medgafs i de afvittringsstadgar, som under förra århundradet fastställdes för de nordliga länen, nybyggare å kronans öfverloppsmarker frihet från ränta, tionde och rotering från och med 15 till och med 30 år; och skulle antalet frihetsår lämpas efter det större eller mindre arbete, som till uppodlingen fordrades.

I hvad mån denna skattefrihet — som dock icke afsåg befrielse från bevillning och kommunalutskylder — inverkat till befordrande af odling i Norrland, torde svårligen kunna utredas; det offer för stat och kommun, som motionen åsyftar, är dock så ringa i jämförelse med den nytta, ett ökad tillgodogörande af landets odlingsmöjligheter skulle innebära, att utskottet finner motionärens uppslag i förevarande hänseende väl vara värdt beaktande.

I egnahemsfrågan föreligger vid innevarande riksdag en kungl. proposition, afseende att genom lån af statsmedel bereda arbetare tillfälle att förvärfva vare sig en mindre jordbruks- eller en bostadslägenhet. Den omständigheten, att en sådan fond må blifva inrättad, torde dock icke böra utgöra hinder för vidtagande äfven af andra åtgärder, ägnade att befordra möjligheten för mindre bemedlade arbetare att förvärfva egna hem.

Då emellertid det i motionen åsyftade mål lämpligast torde vinnas, såsom motionären äfven påpekat, genom ett tillägg till förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, men ett sådant tillägg lätteligen lär kunna åstadkommas utan en af Kungl. Maj:t verkställd utredning, hemställer utskottet,

att herr Öbergs förevarande motion icke må till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 mars 1904.

På utskottets vägnar:

GUSTAF W. ROOS.

Reservation

af herr *C. J. Öberg* mot det slut, hvartill utskottet kommit.

Herr *Sjöberg* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i ärendets slutbehandling.
